

גדר שקלים

מיסודו של המלובין ראש המקובלים הגאון הצדיק רבינו מרדכי שרעבי זע"א

י-ם	ת"א	ח"פ	ב"ש
7:08	7:26	7:29	7:26
יציא:	8:24	8:28	8:24
ר"ת:	9:08		

החסד שבחורבן

בחודש זה שבפנימיותו הוא רחמים, ולכן לעתיד לבוא, כאשר תתגלה הפנימיות - יהיו הרחמים מגולים ויהיה תשעה באב ראש המועדות.

יש תקווה!

ואכן, המתבונן יראה, כי ביום ט' באב, שהוא יום אבל וחורבן, בעצם היום בשעת המנחה, אנו מתנחמים וקוראים פסוקי נחמה, "נחמו נחמו עמי!" וגם אמרו חז"ל כי ביום זה נולד משיח צדקנו. והוא פלא פלאות, וכי לא נמצא יום אחר לכך?!

על שאלה זו כבר עמדו המפרשים ותירצו, כי כל דבר שיש לו תקווה - האדם לא מסיר את צערו מאותו דבר, שכן יודע הוא כי יש תקווה שישתנה המצב. וכך היה אצל יעקב אבינו ע"ה שמיאן להתנחם על יוסף, כי ידע שיש עדיין תקווה. ומעתה מובן, כי מה שבבוקר בכינוי והצטערנו, אדרבה, זה מכיון שיש תקווה לגלותנו, וכמו שמסופר על המצביא נפוליון, שראה יהודים בוכים בט' באב, ושאל על זה ואמרו לו כי בוכים הם על החורבן, וכששאל מתי היה החורבן, אמרו לו לפני כאלף וחמש מאות שנה, התרגש ואמר: אם עדיין אתם בוכים על העבר, ברור הוא שיש לכם עתיד!

עוד אפשר לומר, כי אנו יודעים שהקב"ה טוב ומטיב לכל, ואפילו בשעה של דין הוא משתף את מידת הרחמים, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים כג, ד): "שבטך ומשענתך המה ינחמוני". וכפי שהמשיל הסבא מנובהרדוק ז"ל, לרועה הלוקח את צאנו ומנהיגם ביערות, שם שורצים חיות טרף, וכאשר הכבשים שומעים אותם הם מצטופפים ונדחקים זה בזה מפחד, אמנם אם יחושו על גופם באותה העת את מקל הרועה החובט בהם, הם מתאוששים ושמחים מאוד, שכן הם יודעים כי הרועה עומד כעת עליהם ושומר אותם ומגן בעדם, ויש להם על מי לסמוך ולהישען. כן הדבר כאן, כאשר עם ישראל חשים שבט מוסרו של הקב"ה, הם מבינים שהקב"ה לא הסיר את השגחתו וחמלתו מעליהם, ומידת דין זו - היא עצמה מידת הרחמים, ולכן בו ביום נולד משיח, ובו ביום כבר נאמרים פסוקי נחמה.

נחזק עצמנו בדברים המביאים את הגאולה, ונדע לנצל ימים אלו, אשר בהם מתעוררים הרחמים במלוא עוצמתם, ובכך נזכה לגאולה השלימה במהרה ידן. שבת שלום ומבורך.

והרה"ק ה'שם משמואל' מסוכטשוב זי"ע (מסעי תר"ע) כתב בשם הרה"ק ה'יהודי הקדוש' זי"ע, ששבתות אלו (ובמיוחד שבת חזון, ע"י שפתי צדיק ועוד) של בין המצרים - כל המעת לעת של השבת הוא עת 'רעוא דרעוין' [רצון שברצונות, עת רצון גדול], שהיה כל הטעם שזמן המנחה בשבת קודש רגילה הוא רעוא דרעוין, הוא כי אמרו בזוהר הקדוש, שבשעה זו בכל ימות השבוע (בעת מנחה) מתגברים הדינים עד מאד, ואילו באותה שעה ביום השבת - הם נמתקים מקדושת השבת, וכאשר דין נהפך לרחמים, הרי הוא שעת רחמים ועת רצון גדול מאד, ולכך באותה שעה רעוא דרעוין אשתכח.

ועפ"י זה ניתן לומר, כי בימי בין המצרים אשר בימות החול נחשב כל היום עת דין ומכאוב (ולא רק בשעת מנחה), ממילא כאשר 'באה שבת באה מנוחה', והקב"ה פורש על העולם סוכת רחמים, אזי נמתקים הדינים השורים באלו הימים, ונמצא שכל השבת כולה היא המתקת דינים והתעוררות שערי רחמים, ולכן כולה היא עידן רעוא דרעוין.

החורבן - חסד ורחמים

עוד כותב ה'שם משמואל', ע"פ דברים אלו, כי בשבתות אלו מתגלה הפנימיות שהוא הרחמים. שכן אמרו בזוהר הקדוש (ח"ב קפ"ו א) שימי חודש תשרי הם ימי דין, ולכן אותיותיו הן למפרע ת"י"ו קודמת לשי"ן והשי"ן לרי"ש. ולפי"ז נמצא, כי חודש אב שאותיותיו הן כסדרן אל"ף - ב"ת, הרי זה מורה שהחודש הזה הוא תכלית החסד והרחמים. ולכן מזלו אריה, שהוא עומד לימין המרכבה.

והנה, אמרו בזוהר הקדוש, שמשה רבינו ע"ה הסתלק בשבת במנחה בזמן רעוא דרעוין, בכדי להורות שלא הסתלק בדין, ע"כ. והנה מרים ג"כ הסתלקה בניסן שהוא חודש של חסד, ואהרן הסתלק בר"ח אב, ועל כרחינו צריכים אנו לומר, כי באמת הוא גם חודש של חסד ואף יותר נעלה מניסן.

אמנם, כיון שחודש זה הוא תכלית החסדים, לא היתה ברירה אלא להלישו בלבוש של דין, ולכן נעשה בו החורבן, שבחיצוניותו היה נראה דין, אך בפנימיותו הוא מלא רחמים, וכפי שאמרו ז"ל (איכ"ר פ"ד ד"ד), שהקב"ה כלה את חמתו בעצים ובאבנים. ולכן אמרו (יומא נד), כי בעת החורבן היו הכרובים מחוברים זה לזה "כמעט איש וליתו", אף שבעת שהקב"ה ח"ו כועס על בניו, הרי הם הופכים את פניהם, ואם כן מתברר, שבפנימיותו היה הכל חסד ורחמים ורצון. ולכן אהרן שהוא בפנימיותו, הסתלק

בשלושת השבתות שבימי בין המצרים, תקנו חז"ל לקרוא שלשה הפטרות: א. דברי ירמיהו בן חלקיהו - בפרשת פנחס. ב. שמעו דבר ה' בית יעקב - בפרשת מטות-מסעי. ג. חזון ישעיהו בן אמוץ - בפרשת דברים.

ובכך רמזו לנו חכמים להתחזק בשלושה דברים הנחוצים לעבודת השם יתברך, והם: א. דברי ירמיהו - הבא לרמז על שמירת הפה, וכפי שאמר ירמיהו (א, ו) הנה לא ידעתי דָבָר. ודרשו על כך "לפום צערא אגרא" (אבות פ"ה משנה כג), לומר כי על פי דיבורו של האדם - כך יהיה צער, אם מדבר הוא לשון הרע ורכילות, אזי ח"ו יהיה לו צערא. אך אם יעסוק בדברי תורה - אזי יטול 'אגרא' - שכר גדול.

ועל כך אמר קהלת (ו, ז): "כל עמל האדם לפיהו", כי כל מה שיארע עם האדם, תלוי הוא בפה שלו. וכך ראינו באגדות חז"ל על החורבן במעשה הידוע אודות קמצא ובר קמצא, שבגלל דיבורו של בר קמצא, נחרב בית המקדש. וללמדנו בא, כי כח הדיבור עצום וחזק מאוד, עד שמחמתו אנו סובלים בצער הגלות עד היום הזה!

ב. והדבר השני רמז בהפטרות "שמעו דבר ה'" - הרומז על האזניים, כי בהם צריכים זהירות יתירה שלא לשמוע בזיון תלמידי חכמים, לשון הרע, שירי עגבים וכדו', ולהתחזק בשמיעת דברי תורה ודברים המעוררים לעבודת השם יתברך. ג. וכן חזון ישעיהו - רומז על העיניים, אשר בהם יש להיזהר מאד מראיות אסורות, וכפי המעשה באותו סומא שקרא לבניו קודם מיתתו, ואמר להם: דעו לכם, כי באמת אני רואה את כולכם, אלא שכל ימי, אע"פ שהיו עיני פקוחות, עשיתי עצמי סומא, בכדי לא לפגום בעיניים, וזו הצוואה שלי אליכם!

מעלתה של שבת חזון

ושבת זו, המכונה בפי כל 'שבת חזון' - היא גדולה ונשגבה עד מאוד. ובספרי החסידות מובא, כי הוא מלשון 'חזיון', שכן בשבת זו יש אפשרות לחזות דברים נשגבים ועליונים, וכפי שימים אלו, בימות החול, הם קשים מאד, כך שבת זו - היא למעלה מן הכל, כי אין בה שליטת הס"א, וזהו שאומרים בפיוט 'לכה דודי': "רב לך שבת בעמק הבכא", 'עמק הבכא' - אלו ימי אב שבהם עומק הבכיה, ואף ע"פ כן ביום השבת - 'רב לך', יום זה גדול ונשגב מאוד.

צער השכינה ומעלת המתאבל ומבקש על הקמתה

ענינא דיומא - ט' מנחם אב

א. השכינה הקדושה התגלתה ודיברה למרן הבית יוסף וחבריו בזה הלשון: ידידי אוהבי שלום לכם וכו' זה כמה שנים נפלה ראשי ואין מנחם לי ואני מושלכת בעפר חובקת אשפתות, ועתה החזרתם עטרה ליושנה וכו', ודעו כי אילו הייתם משערים אחד מאלף אלפי וריבי רבבות מהצער אשר אני שרויה בו לא הייתה נכנסת שמחה בלבבכם, ולא שחוק על פניכם בזכרכם כי בסיבתכם אני מושלכת בעפר, ולא היה ערב לכם שום מאכל ומשתה, ע"כ (של"ה ריש מסכת שבועות).

ב. המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, לא אמרו יראה אלא רואה בהווה, כיצד, במעשיו נבנית ירושלים (החת"ס).

ג. המצטער על השכינה תדיר זוכה לכתרה של תורה (קב הישר פרק צג).

ד. נתבאר בזוהר הקדוש שכל הגומל חסד עם השכינה אין ערך לשכרו הרב (ר"מ ס"פ קרח), ועוד נתבאר שזוכה ל"ב דברים: א) טובה. ב) שמחה. ג) ברכה. ד) שלום. ה) עזרה. ו) כפרה. ז) תורה. ח) חכמה. ט) חיים. י) רצון. יא) עושר. יב) כבוד. ובשמים ישנם י"ב פתחים לתת את י"ב הדברים הנ"ל (למען שכינתך ח"א פ"ד ה"ה בשם נפש חיים פלאג'י).

דין תענית ט' באב ליולדת אחר ז' ימים עד ל' יום

א. יולדת תוך ל' יום [ואחר ז'], כתב הרמב"ן ז"ל בספר תורת האדם (אבלות ישנה): מיהו חיה כל ל' יום וכן חולה שהוא צריך אין צריכין אומד, אלא מאכילין אותן, דבמקום חולי לא גזרו רבנן, ע"כ. והביאוהו הר"מ במסכת תענית (י"ע א"ד ת"ר) והריטב"א בחידושו למסכת תענית (דף ל"ע"א). וכן פסקו הטור ושו"ע באו"ח סימן תקנד (ס"ו), ובטור ושו"ע כתבו: אין צריך אומד אלא מאכילין אותם מיד וכו'. עכ"ל. הוסיפו תיבת מיד. ומלשון זה משמע שבאמת מתחילין להתענות אלא שאם מרגישים שקשה עליהם התענית אוכלים, ובאמת שגם מלשון הרמב"ן שכתב בלשון "אין צריכין אומד" וגם לא כתב בנוסח פטורים מן התענית, יש לדקדק לכאן שמתחילין להתענות, אלא שאפשר לדחות ולפרש שמאכילין אותן רגיל, אבל מלשון מיד מוכרח כנ"ל.

ומדברי הגהות מימון בשם ר"ת שהביא הב"י שם משמע דדוקא בג' תעניות מותרת, אבל בט' באב אחרי שבעה חייבת בתענית, ומ"מ כבר פסק השו"ע כהרמב"ן. ואומנם יש בדבר זה לכאן סתירה בדברי השו"ע דהנה בב"י לקמן סימן תקנט גבי ברכת כוס של מילה משמע להדיא שבט' באב היולדת אסורה לאכול ולשתות וכן הוא בירור דעה בב"י ובשו"ע סימן רסה ס"ד עיני שם. לעומת זה כאן וגם בשו"ע לקמן סימן תקנט (ס"ז) פסק שיוולדת יכולה לשתות. ולפי מה שכתבנו לפרש דברי השו"ע שבאמת צריכה להתחיל להתענות, ורק אם מרגישה קושי וחולשה אוכלת ניחא דמה שראינו שיוולדת לא יכולה לשתות מיירי שהיא חזקה ובריאה ולא מרגישה קושי וחולשה, ומה שרואים בשו"ע שיוכלה לטעום מהכוס מיירי בכה"ג שהתחילה ולא יכלה להמשיך ומותר לה לאכול ולשתות.

ובמאמר מרדכי סימן תקנט (סק"ו) כתב את הסתירה בדברי מרן ז"ל וסיים: ולענין הלכה אם היא חלושה יש לסמוך להקל שלא תתענה, עכ"ל. ובספר אור לציון ח"ג (עמוד רנט) כתב ונהגו שמשבעה ימים עד שלושים יום היולדת מתחילה להתענות וכשמרגישה חולשה מפסיקה מיד ואוכלת, ע"כ. וכן נראה להורות למעשה לפי מה שכתבנו לעיל בביאור דברי השו"ע. וכתב שם עוד דיולדת ע"י ניתוח ודאי פטורה כל שלושים יום ללידתה.

תפילין של ראש כנגד קלי' סיחון ותפילין של יד כנגד קלי' עוג

"אֲחֵרֵי הַפֶּתוּחַ אֵת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֻשְׁבוֹן וְאֵת עוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּעֶשְׂתָּרֵת בְּאֲדָרְעִי" (א, ד)

קודם שהכה משה את סיחון ועוג, לא היה יכול להכניס את הדברים בלבם של ישראל, לפי שהמה היו קליפות גדולות, סיחון מלך חשבון - הוא שורש המחשבות הרעות, וכנגד זה אנו מניחים תפילין של ראש לבטלם, וכן עוג בעשתרות באדרעי - הוא שורש התאוות שליבו של אדם נמשך אחריהם, וכנגד זה אנו מניחים תפילין של יד לבטלן.

ובזה יובן ההסבר מדוע פירש משה את התורה בשבעים לשון (סוטה לב.), ומדוע נצרך לכך. יש לע' אומות ע' מדרגות להתנגד לקדושה, ועל כן משה רבנו ע"ה המשיך את אור התורה שיוכלו להתדבק בה בשבעים לשון, שאף כשיהיו בגלות תחת כל אומה ואומה משבעים אומות תתגבר הקדושה על הטומאה.

ניצוד דחה רבי יהונתן אייבשיץ את היצר הרע קודם היותו בר מצוה

"שְׁמַע בֵּין אֲחֵיכֶם וּשְׁפֹטֶתֶם צֶדֶק" (א, יז)

רבי יהונתן אייבשיץ (מובא בטללי אורות, רובין, כאן) ביום היותו בר מצוה נשאל על ידי אחד מבני ביתו, מכיון שעד היום יום מלאות לך י"ג שנה, לא היה בך היצר הטוב, ורק היצר הרע ביקש להשפיע עליך, כיצד היית נוהג כאשר בא אליך היצר הרע לפתותך, במה היית דוחה אותו? השיב הנער החכם, כאשר בא אלי יצר הרע והיה מנסה לשדלני, הייתי עונה לו, כתוב בתורה, שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק, ועל כך אומרים חז"ל זו אזהרה לבית דין שלא ישמע דברי בעל דין קודם שיבוא בעל דין חברו, ואזהרה לבעל דין שלא יטעים דבריו לדיין קודם שיבוא בעל דין חברו. בהלכה מפורשת זו, התלהב הנער כמנצח, דחיתי את יצרי הרע, וכך אמרתי לו, שתוק והפסק מיד את שידולך, שכן לפי ההלכה אסור לך להשמיע את דבריך, ואף אסור לי לשמוע את טענותיך לפני בוא בעל הדין השני, הלא הוא היצר הטוב. רק כשיהיה נוכח למשפט גם בעל הדין השני הוא היצר הטוב, רק אז תוכל להשמיע דבריך, ואשפוט עם מי משניכם הצדק.

ר"ת "לאמת" וס"ת "אוי" "יטמא"

"לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא" (א, יז)

"לאמת" ראשי תיבות לא תגורו מפני איש, שכל מגמתם של הדיינים יהיה להוציא את הדין "לאמת", וסופי תיבות לא תגורו מפני 'אוי', כלומר "אוי" לשופט שלא ידון כדן. וגם סופי תיבות כי המשפט לאלהים הוא, "יטמא", כי הדיין אם מטה את הדין "מטמא" את הארץ כידוע.

להזהר מאונאת תמון

"אֶכֶל תִּשְׁבְּרוּ מֵאֲתָם בַּכֶּסֶף וְאֶכְלֶתֶם" (ב, י)

יבואר בסייעתא דשמיא אכל תשברו מאתם ראשי תיבות "אמת". משה רבינו מורה לעם ישראל שבעת הקניה והמכירה לא ישקרו ויונו חס ושלום את רעם. ובכלל האונאה שאסור לשאול את המוכר כמה עולה חפץ זה, כשאינו חפץ לקנותו כלל (שו"ע ח"מ ס' רכח ס"ד). ואמרו רבותינו ז"ל בגמ' (בבא מציעא נט.) כל השערים ננעלו חוץ משערי אונאה.

סגולות לחלומות (ג)

סגולה אדירה לחלומות טובים. (האח נפשנו ח, ה, מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל). ומקרוב ראיתי, שע"י שקורא ק"ש שעל המטה מלה במלה ובכוונה, מבטל ממנו מחשבות והרהורים רעים (אביעה סגולות עמוד 181).

ו. אם חלם אדם חלום טוב, ומבשר בשורות טובות, ירשום על פנקס את פרטי החלום, היום, המקום והשעה (ספר המדות ח"ב ערך חלום אות א).
ז. יקפיד לקרוא ק"ש שעל המטה מתחילתה ועד סופה, עם הברכה בשם ומלכות, וזו

ה. סגולה לאדם שראה חלום ומצטער בגלל זה, שיעשה קצת מעניין החלום, ובזה יתבטל החלום (שם אות מט בשם החת"ס זצ"ל).

שאלה: איזה קינות י"ל בחצות היום בימי בין המיצרים?

תשובה: מעיקר הדין יכול לומר כל קינון שיש בהם צער על חורבן בית המקדש, ומכל מקום נהגו לומר תיקון רחל לפי שהוא דבר השווה לכל נפש ויש בו קינות על חורבן בית מקדשנו (כה"ח ס"ל תקנא ס"ק רכב).

שאלה: האם מותר לקנות בגדים חדשים בימי בין המיצרים?

תשובה: בגדים שצריך לברך עליהם שהחינו אסור, אך בגדים שאין צריך לברך עליהם שהחינו כגון נעלים וכדו' מותר (משנ"ב ס"י תקנא ס"ק מה).

שאלה: איזה רחיצה אסורה, ואיזה רחיצה מותרת ביום תשעה באב?

רחיצה אסורה בתשעה באב בין בחמין בין בצונן אפילו להושיט אצבעו למים אסור, אומנם רחיצה לא של תענוג מותר, ועל כן מותר לרחוץ ידיו המלוכלכות או בטיט או בצואה (ש"ע ס"י תקנד ס"ט), או מקומות שיש בו ריבוי זיעה (כה"ח שם ס"ק מה), או נשים המבשלות ורוחצות בשר או ירקות אף דממילא רוחצת גם ידיה מותר (משנ"ב שם ס"ק יט), וכן מותר ליטול ידיו שחרית (עד קשרי אצבעותיו) להעביר רוח רעה (ש"ע שם סעי' י), וכן ליטול ידיים קודם התפילה (כה"ח ס"ק נא משום דהו"ל כמקבל פני שכניה, וכטבילה של מצוה), וכן מותר

להעביר עם מים בבוקר הלפוף שעל עינו (ש"ע שם ס"א), או לרחוץ אפילו בחמין מקומות בגופו משום רפואה (כה"ח דהש"ע שם ס"ד), וכל כיוצא ב.

שאלה: נעליים מנד או מגומי שהחלק העליון שלו מעור האם מותר ללבושו בתשעה באב?

לבני אשכנז אסור, (משנ"ב סימן תקנד' ס"ל לא) לבני ספרד מותר (כה"ח שם ס"ק עה, חז"ע תעניות עמ' שא).

שאלה: האם מותר לומר 'שלום' 'בוקר טוב' או 'מזל טוב' בתשעה באב?

אין שאלת שלום לחבריו בתשעה באב (ש"ע ס"י תקנד ס"ק כא) כי לא עת שלום הוא רק עת צער ויללה על חרבן בית המקדש (כה"ח שם ס"ק צב בשם הלבוש), וה"ה שאסור לומר 'בוקר טוב' וכיוצא"ב (מועד לכל חי ס"י י' או נ"ד, משנ"ב שם ס"ק מא), אך מותר לאחל מזל טוב בתשעה באב (ש"ת להורות נתן ח"ב ס"ל לז, ש"ת אז נדברו ח"ג ס"ו, ש"ת שלמת חיים ח"ב ס"י קלב, ש"ת הר צבי י"ד ס"ל שצ לענין אבל וה"ה לת"ב).

שאלה: מה ניתן ללמוד בתשעה באב?

אסור ללמוד תורה בת"ב שנאמר פיקודי ה' ישרים משמחי לב, אבל קורא הוא באיוב ובדברים הרעים שבירמיה, וכן יכול ללמוד אגדות החורבן במס' גיטין, וכן פרק אלו מגלחין במס' מ"ק, וכן מס' שמחות, ומדרש איכה, והלכות אבלות, וכן ספר יוסיפון המתאר את החורבן, וספרי היסטוריה על גזרות וגלויות ישראל, כגון גזרות תח' ותס' וגרוש ספרד והשוואה ושאר גלויות ישראל, וכן ספרי מוסר מותר ללמוד בתשעה באב (ש"ת יב"א ח"ב י"ד ס"ל כו).

[הרבנים המשיבים: הרה"ג שלמה חיים אלימלך.]

רבי יצחק לוריא אשכנזי צ"ל - ה' אב

נולד בירושלים בשנת ה'תרצ"ד (1534). אבי השיטה החדשה בחכמת הקבלה. בקי במקרא, משנה, תלמוד, מדרשים, מעשה בראשית, מעשה מרכבה, בשיחת אילנות, שיחת עופות, שיחת מלאכים, הכיר את חכמת הפרצוף, ידע כל אשר אדם עשה ושעתיד לעשות, את מחשבותיו, את העתיד להיות, ידע את חכמת הגלגול, צפה בעיניו בנשמות הצדיקים והתעסק עמם בחכמת האמת. נפטר ב-ה' באב בשנת ה'של"ב (1572). ציונו בצפת. חי כ-38 שנים.

בגיל צעיר התייתר ר' יצחק מאביו, אמו ירדה עמו למצרים לבית דודו העשיר (ר' מרדכי פרנסיס) ושם שקד ר' יצחק על התורה והתפילה. בגיל 15 ידע את כל התורה בעל פה ועלה בחכמתו על כל חכמי מצרים. לאחר שנשא לאישה את בת דודו התבודד עם רבו (ר' בצלאל אשכנזי) במשך 7 שנים ולאחר מכן המשיך להתבודד לבדו בקדושה ופרישות בבית מיוחד על הנילוס במשך 6 שנים. בהיותו בן 21 שם כל מעייניו בספר הזהר שנדפס אז לראשונה. לבית חמיו הגיע בכל ערב שבת עם חשכה ולא דיבר עם שום איש רק בדרך קצרה ובלשון הקודש, ובמוצאי שבת שב למקום התבודדותו. ר' יצחק התקדש והחל לזכות לרוח הקודש ולגילוי אליהו הנביא שלימדו סתרי תורה.

בהיותו בגיל 36 אליהו הנביא גילה לו כי בעוד שנתיים יסתלק מהעולם ועליו לעלות לא"י על מנת להוסיף קדושה על קדושתו ולמסור לר' חיים ויטאל את כל סתרי התורה, כיוון שזו עיקר סיבת ביאתו לעולם. בשנת ה'של"ל הגיע הוא ובני ביתו, וקבע את מושבו בצפת. ר' חיים ויטאל אשר למד חכמת הקבלה מפי ר' מ' קורדיברו, בא אל האר"י לשמוע תורתו, דבקה נפשו בו ולא מש מאהלו. האר"י הקדוש לקח את ר' חיים ויטאל אל הכנרת והשקוה ממי בארה של מרים בכדי שישגיג את החכמה העמוקה.

האר"י השיא את בתו לבנו של הבית יוסף (ר' יוסף קאר). ר' חיים ויטאל אמר כי האר"י הקדוש היה משיח בן יוסף וכתב בספרו 'פרי עץ חיים' כי באחד השבתות מצא את האר"י ישן מעט ושפתיו התנועעו תוך כדי שינה, לאחר שהתעורר אמר כי עסק בישיבה של מעלה בפרשת בלק ואילו היה דורש במשך 80 שנה רצופים יום וליל לא היה יכול להשלים את כל אשר שמע. פעם אחת שאל ר' חיים ויטאל את האר"י עניינו שלא היה ברור לו, האר"י ענה לו: "לטובתך, אל תוסף לשאול בדבר זה". לאחר שרבו מהרח"ו המשיך להפציר באר"י הקדוש, הסביר לו הרב את העניין באומרו: "אמרתי לך, כי לטובתך אל תשאל. אולם מאחר ושאלת, פסקו מן השמים כי עלי להחזיר את נשמת. ואילו לא היית שואל, הייתי יכול להמשיך וללמדך תורה". ובאמת, כעבור תקופה קצרה האר"י חלה והחזיר את נשמתו לבורא בשנת ה'של"ב.

מעשה היה עם אחד מגדולי הדור המפורסמים, לפני כ-50 שנים, שנסע לבית החולים הדסה עין-כרם לטפל בעיניו אצל פרופסור טיכו. והנה, תוך כדי הטיפול מספר לו מנהל המחלקה, שכל רופאי העיניים בארץ עשו השתלמות של מספר חודשים ארוכים בעזרת מכשור חדיש ביותר, והתברר כי העין בנויה מקרומים. תוך כדי כך, ענהו הרב תוך כדי דיבור: "בעין יש שבעים קרומים". נבהל הרופא ושאל: "מהיכן אתה יודע?" הסביר לו הרב שרבו האר"י זכרונו לברכה שהיה לפני כ-500 שנים גילה שעין יש בה שבעים קרומים, שכן עין בגיל שבעים. מיד כינס הפרופסור את כל הרופאים ואת כל הצוות הרפואי, באומרו בהתרגשות גדולה: "ראו עד היכן כח התורה, מחקר של חודשים על ידי טובי הרופאים ובעזרת מכשור חדיש, נמצא בשורה אחת בדברי האר"י הקדוש שחי לפני כ-500 שנים", ובאותו מעמד היה קידוש שם שמים גדול ברבים.

עשר מדות - 'ספירות'

ידוע הדבר ומפורסם הענין שיש עשר ספירות והם: כתר חכמה בינה [דעת], חסד גבורה תפארת, נצח הוד יסוד ומלכות. פעמים שאנו מונים את הספירות בלי הכתר אך מונים את הדעת, ואז השלש ספירות הראשונות אינם כתר חכמה ובינה אלא חכמה בינה ודעת. [דורשי רשומות אמרו כי יש ללמוד מכאן לאדם בעולם הזה כי לפעמים כאשר הוא מקבל את הכתר אין בו דעת]. כללות העשר ספירות נקראים בלשון המקובלים בראשי תיבות: כחב"ד חג"ת נה"ם.

וצריך לבאר היטב ענין העשר ספירות וגם למה נקרא שמם 'ספירות'. כמובן שאין די במדור זה להקיף את כל עניינם, אך נשתדל לבארם במדת האפשר בס"ד ובתפילה שלא תצא תקלה מתח"י.

ותחילה נבאר כי עשר ספירות אלו הם מדות והנהגות בהם מנהיג הבורא יתברך את עולמו, כי הנה אם היה מנהיג את העולם רק בחסד או רק בגבורה, לא היה יכול העולם להתקיים, וכמו שאמרו חז"ל תחילה עלתה במחשבה לברא את העולם במדת הדין, כיון שראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף עימה מדת הרחמים.

וצריך לדעת כי אע"פ שכל ספירה מהעשר ספירות היא מדה אחת בה מתנהג הבורא יתברך עם הנבראים, בהכרח הוא שאין המדות האלו מידותיו יתברך לפי גודלו וגבורתו. כי כוחו של הבורא הוא בלתי תכלית, וכמו שאמר אליהו הנביא זכור לטוב "אנת חכים ולאו בחכמה ידיעה, אנת מבין ולאו מבינה ידיעה", כלומר הבינה והחכמה שאנו משיגים אינם עצמם חכמתו ובינתו של הבורא, אלא מדות הנמשכות ממנו בצמצום לפי צורך הנהגת העולם ולפי יכולת המקבלים לקבל את מדות אלו. שהרי אם ייטיב הבורא עם הנבראים את כל טובו או יתנהג עימם בגבורה לפי מדת גבורתו לא יוכל שום נברא לעמוד בזה. וכעת נעמיד קנה ובעזה"י עוד נבאר מזה בשבועות הבאים בס"ד.

רק נבאר עתה כמה סיבות שעשר הנהגות אלו נקראים בשם "ספירות". האחד הוא מלשון 'ספיר' שהוא לשון 'אור', כי על ידן הבורא יתברך מאיר בעולמות אמנם צריך שתדע כי האור הוא גשמי ומה שאנחנו ממשילים את שפע הספירות לאור אין זה כאור גשמי המאיר מהנה, אלא שפע רוחני מאוד ואנו ממשילים אותו לדבר הגשמי הכי דק שאנו רואים בעולם. וכן הוא מלשון 'מספר' שמשמעותו "גבול וקצבה" וכאשר ביארנו כי הבורא משפיעם בגבול שיכולים הנבראים לקבלם. וכן מלשון "סיפור" כי כמו שהדיבור מגלה את המחשבה כך הספירות מגלות כביכול כוחו ורצונו יתברך בעולם.

המת שנקבר עם גלימת כומר

ביתנו בעיירת קלאבוצק התגורר בעל בית עשיר, בעל בית חרושת לתפירה, גביר גדול אך קמצן אדיר, שום עני לא הצליח להוציא ממנו אפילו פרוטה, שנים רבות. עניים וגבאי צדקה לא דרכו על מפתח ביתו. נצנץ במחשבתו רעיון, מי יודע, אולי הפעם אצליח להשיג ממנו משהו. בלי לחשוב על חרפות ובושות שיהיו מנת חלקי צעדתי במהירות לכיוון הבית, ועד שחשבת, הנה עמדתי ליד פתח הטירה שלו ואני מושך בפעמון. יצא לקראתי אחד ממשרתיו, ולבקשתי הכניסני פנימה - לבעל הבית. כאשר רק ראה אותי, קרא אלי בטון גבוה, "איי, איי יענקל, האוכל לדעת לאיזה עסק באת אלי?" התחלתי לדבר בדמעות בעיניים על הטרגדיה של היתומה, וכבר הסתובבתי בכל העיירה ולא עלה בידי לגייס יותר מ-150 זהובים, אני מבקש ממך אדון נכבד, הלא גם אתה מאחינו בני ישראל, הענק לי סכום כזה רק בתור הלוואה, ואני מבטיח לך כי אפרע בזמן קצר עד הפרוטה האחרונה.

"שמע נא יענקל, קרא בבת צחוק על פניו", הנה כאן מונח מעיל של כמרים ועניבה שחורה שיש לי למכור, אם תלבש את המעיל ותסתובב כך בכל רחובות העיירה מבוקר עד ערב, אני מבטיח לך את כל סכום הכסף במתנה גמורה..."

סיפר המגיד הירושלמי הגאון ר' שלום שברדון זצ"ל. לפני השלטונות בפולין, הונחה תוכנית לסלול כביש לאורך כל הגבול בין גרמניה ופולין, ובית העלמין של עיירת קלאבוצק היה על הגבול, לכן גזר השלטון להעביר את בית הקברות היהודי הישן למקום חדש. כל השתדלות היהודים אצל השלטון לביטול תוכניתם לא נשאה פרי, לא נותרה ברירה אלא לגזור תענית ציבור בבתי כנסיות של העיר שם התאספו זקנים ונערים אנשים נשים וטף, להתפלל לפני שוכן מרומים. למחרת ירדו תושבי העיר עטופי יגון לבתי החיים, ים של דמעות שפכו מתוך בקשת מחילה, והחלו בהעברת הקברים.

בשעה שכבר עמדו להוציא עצמותיהם של הקברים האחרונים, פגשו בתמונה מחרידה. מאד, באחד הקברים הבחינו בארון כמו חדש, כאילו זה עתה נגזר בארץ ובתוכו גוף טרי כאדם ישן עטוף בתכריכים, ועליו גלימה שחורה של כמרים עם עניבה... אנשי החברא קדישא שלחו מיד לקרוא לרב העיר, וגם הוא השתומם מהמראה המרעיד וביקש לחפש בפנקסי העיר הישנים, חיפשו ולא מצאו דבר. עפ"י פקודת הרב נערכה מיד לוויה עבור המת - בכבוד גדול.

הרב, באופן פרטי, התענה והתפלל כי יענו לו מן השמים בענין מת פלאי זה, ואכן לא עברו ימים עד שנתגלה אליו המת בחלום הלילה, וכה היו דבריו. הייתי בעולם לפני כמאה שנה, איש פשוט הייתי, ללמוד לא יכולתי, ומשום כך יקדה אש בקרבי - באהבה לכל יהודי, כל ראשי ומוחי, כוחותי וממון השקעתי לעזור לזולת ובפרט במצות "הכנסת כלה", ימים שלמים הלכתי כדי לדפוק בדלתי נדיבים ועשירים במטרה להשיא בני עניים יתומים ויתומות, להשיג צורכיהן על הצד הטוב ביותר.

נערה יתומה בת 30 היתה בעיר, יתומה מסכנה באופן מיוחד, כי לא היה מי שהתעניין בה, היא עבדה לפרנסתה ובקושי הרויחה עבור לוחם וצרכיה החיוניים. ועד במה שטרחתי גם עבור שידוך בשבילה לא נמצא דבר מתאים עבורה. במקביל הגיע אז לעירינתנו בחור שהיה בגילה, ולפרנסתו עסק בעיקר בשאיבת מים, הצעתי לבחור את הנערה היתומה, הסברתי לו כי נכון שהיא מרת נפש, אך רק בגלל שאינה נשואה, והלא היא תמימה וכשרה, הבטחתי לו מכיסי נדוניה בסכום 50 זהובים "כדי שתוכל להשקיע בעסק ולהרוויח פרנסה בקלות".

הוא צחק "בעד יתומה זו 50 זהובים לא נחשבים לכסף, אם תניח לי על השולחן 300 זהובים פולנים ארצה לשמוע מהשידוך". אמרתי לו כי אלך לנסיון בזמן קצר בבתי הנגידים ואשתדל להביא סכום הגון אך דע לך כי יותר ממאה זהובים לא אוכל לאסוף".

הבחור התייצב בתקיפות "כל עוד לא תניח לפני 300 זהובים שלמים, לא אשתדך עם היתומה!". לא התייאשתי. שבועות מלאים הסתובבתי בכל העיירה, ואכן הצלחתי, בקושי רב, לגייס 150 זהובים, הייתי שקוע במחשבה איפה אוכל לגייס את שאר הכסף, אחרי שכבר הייתי בכל בית ובית בעיירה.

התפילה תיערך ע"י מו"ר רבי בניהו שמואלי שליט"א בט"ו באב (2.8) בעת רצון

הנרשמים עד ג' מנחם אב (21.7) יזכו שיתפללו עליהם גם בציון רבינו האריז"ל

בתרומה של 55 ש"ח בלבד!
02-624-9000

עלון זה יוצא לאור ע"י ישיבת המקובלים "נהר שלום" תכנ"ץ רח' שילה 6 ירושלים ניתן להשיג בטלפון: 02-622560 | ניתן לקבל את העלון מידי שבוע לתיבת המייל, ע"י שליחת בקשה למייל: m6222560@gmail.com
לתרומות או למסירת שמות לפדיון נפש ע"י מקובלי ורבי הישיבה בטלפון: 02-624-9000

קייטרינג
משובח

להזמנות 058-325-8900

למסירת שמה
02-6222-560

ע"י מו"ר המקובל
רבי בניהו שמואלי שליט"א

פדיון נפש
במינות הישן

זכרון נפש זו היא תועלת ויתרונה לכל צרה שלא תבוא ובפיט לזולתם שיתרפא בנחתו וכבר היו נסמים ובדוקים אותו וזו נאלץ פעמים, וזהו מועיל בעצרת ה' תפק באחת טעם והיותה נכרת תועלתו ותרופתו לכל אדם והו' אנונים מה גדלו מעשיהו' (פני עין היים)